

Fővárosi Ítéltábla

20.Gf.40.175/2021/5-II.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Budaházi Ügyvédi Iroda (cím9., ügyintéző: dr. Budaházi János) által képviselt Felperes1 (Cím1.) I. rendű és Felperes2 (Cím1.) II. rendű felpereseknek a dr. Pulay Gábor ügyvéd (cím10) által képviselt Alperes1 (Cím2.) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezményei iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. április 26. napján meghozott 12.G.40.336/2017/78. számú ítélete ellen a felperesek 79. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 (tizenöt) napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget; valamint az államnak külön felhívásra 918.928 (kilencszáztizennyolcezer-kilencszázhuszonnyolc) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperesek módosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperessel 2007. szeptember 17-én szerződésszám számon megkötött kölcsönszerződésük érvénytelen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. §-a, 209/A. § (2) bekezdése és 237. § (2) bekezdése, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdése, továbbá az r.Hpt. 213. § (1) bekezdésének a), b), c) és e) pontja, az r.Ptk. 4. §-a, 200. § (2) bekezdése, 227. §-a és 205. § (3) bekezdése alapján. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként valamennyi érvénytelenségi ok esetében a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték azzal, hogy a felperesek tartozása az alperes felé 2014. április 10-én 11.486.594 forint.

[2] Kifejtették, hogy az alperes nem tett eleget az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéséből, valamint az r.Ptk. 205. § (3) bekezdéséből következő, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségének, ami a kölcsönszerződés semmisségét okozza. Utaltak az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ügyekben született határozataira és kifejtették, hogy a perbeli szerződésre vonatkozó tájékoztatás nem tartalmazta, milyen esetekben, milyen arányban változhat az árfolyam, mi tekinthető jelentős mértéknek. Nem került sor olyan kockázatfeltárássra, amelyből kitűnne, hogy a felperesekre kedvezőtlen árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az árfolyamváltozás lehetősége valós és bekövetkezhet a hitel futamideje alatt is.

[3] A szerződés nem tartalmazza az r.Hpt. 213. § (1) bekezdésében meghatározott adatok közül a kölcsön összegét, az ügyleti kamat mértékét, az egyéb költségeket, valamint a törlesztőrészek összegét sem. A folyósítandó kölcsönösszeg forintban nem szerepel a szerződésben, és azt kiszámolni sem lehet, így az egyéb adatok is pusztán tájékoztató jellegűek. A szerződés lehetetlen szolgáltatásra is irányul, mert a devizában való elszámolás következtében létrejött árfolyamkülönbség tőkésítésre kerül, megtöbbszörözve ezzel az eredetileg felvett kölcsön összegét. A szerződés a jóerkölcsbe ütközés okán is érvénytelen az r.Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján, mert az alperes – megsértve a jóhiszeműség és tisztesség követelményét – nem váltotta át forintra a kölcsöntartozást. Szintén jóerkölcsbe ütközést okoz, hogy a szerződés valójában pénzügyi, tőzsdéi befektetésre irányul, melynek minden kockázata a felpereseké.

[4] Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta a jogalapját és összecszerúságát is. Álláspontja szerint egyik érvénytelenségi ok sem áll fenn, a kockázatfeltárással megfelel a jogszabályoknak, valamint a hazai és uniós esetjogban megjelenő követelményeknek, a szerződés tartalmazza az r.Hpt. 213. §-a által megkövetelt valamennyi adatot, és egyéb okból sem érvénytelen.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a felperesek keresetét és kötelezte őket arra, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 200.000 forint perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 707.196 forint eljárási illetéket.

[6] Tényként állapította meg, hogy a felperesek 2007. július 19-én egy alperesi bankfiókban kockázatfeltárási nyilatkozatot írtak alá. A „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” megnevezésű okirat szerint a felperesek tudomásul vették, hogy a bank a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván, és kötelezettséget vállaltak arra, hogy a kölcsönt az általuk választott külföldi devizában fizetik vissza. Tekintettel arra, hogy a forint és a felperesek által választott idegen deviza átváltási aránya a napi piaci mozgások hatására változhat, egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés a felpereseknek előre nem látható, előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Az alperes felhívta a felperesek figyelmét arra, hogy ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás ellenértéke: a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztőrészeleteinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forint összeg szükséges, tehát ebben az esetben a felvett

devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell a megfelelő devizanemre átváltva felhasználniuk. Az alperes a tájékoztatóban hangsúlyozta, hogy nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt a felpereseknél adott esetben bekövetkező többletterhet átvállalja, különösen nem vállal kötelezettséget arra, hogy tájékoztassa felpereseket egy esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változásról, így a felpereseken múlik a változások követése és az, hogy ez alapján bármint intézkedést tegyenek.

[7] 2007. szeptember 17-én a peres felek svájci frank alapú, szabad felhasználású jelzáloghitelre vonatkozó kölcsönszerződést kötöttek. A kölcsön összege 79.415 svájci frank (I.1. pont), a futamidő 240 hónap (I.2. pont), az induló ügyleti kamat 5,99% (III.3. pont), a teljes hiteldíjmutató 6,89% (III.1. pont). A kölcsön folyósításának módja az adós alperesnél vezetett lakossági forint bankszámlájára történő egyösszegű átvezetés a folyósítási feltételek teljesülése esetén 8 munkanapon belül. A havi törlesztés összege 237 alkalommal a kamat esedékessé váló része, azaz 404,01 svájci frank (IV.2. és IV.3. pont). Az első törlesztés 2007. november 15-én esedékes. A tőketörlesztés három részletben volt esedékes, az első 2018. október 15. napján 23.825, a második 2023. október 15. napján 27.795, az utolsó tőketörlesztés 2027. október 15. napján 27.795 svájci frank összegben (IV.4. pont), amit az Biztosító1 Zrt. teljesít az adósokkal megkötött biztosítási szerződés alapján felhalmozott összegből.

[8] A szerződés VII.1. pontjában a felek rögzítették, hogy amennyiben a svájci frank forint árfolyamának nagy mértékű változása miatt (legalább 5 %-os változás) a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke már nem lesz a bank számára kielégítő mint biztosíték, akkor az adós köteles 30 naptári napon belül a bank számára kielégítő pótfedezetet biztosítani. A felperesek a VII.2. pontban kifejezetten nyilatkoztak, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázat keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértették és ezen információ tudatában is igénybe kívánják venni a kölcsönösszeget.

[9] A felperesek 2013. február 6. napjáig kamatfizetési kötelezettségüknek eleget tettek, azt követően azonban a törlesztőrészek megfizetésével késedelembe estek. 2015-ben megszűnt a biztosítási szerződés, majd az alperes a kölcsönszerződést 2017. március 7-én azonnali hatállyal felmondta.

[10] Ítéletének jogi indoklásában az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a peres felek az r.Ptk. 523. § (1) bekezdése és 685. § e) pontja szerinti fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek.

[11] A felek a szerződésben akként rendelkeztek, hogy a törlesztőrészek svájci frankban teljesítendőek, a felpereseknek ugyanakkor lehetőségük volt a megjelölt forint számláról az aktuális eladási árfolyamon átszámítva forintban is teljesíteni. Ténylegesen a

kölcsön folyósítására és a törlesztésre is forintban került sor, azonban az adósok devizában adósdotak el devizakamat mellett, így deviza alapú kölcsönszerződés jött létre. Önmagában abból a körülményből, hogy a szerződés szerint a tartozás elsősorban devizában törlesztendő, nem következik, hogy a felpereseket az árfolyamkockázat ne terhelné, azt ugyanis azért kell viselniük, mert jövedelmük nem a kirovó pénznemben keletkezett.

[12] Az árfolyamkockázat adósra hárítása kapcsán az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az alperes eleget tett-e az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének, az árfolyamkockázatról világos és érthető tájékoztatást nyújtott-e a felperesek részére. Ennek során – figyelemmel az EUB C-51/17. számú ítéletére és a 2/2014. Polgári jogegységi határozatra is – azt kellett megítélnie, hogy az alperes által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen kitűnik-e az, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, valamint hogy az árfolyamváltozás valós, vagyis a hitel futamideje alatt bekövetkezhet.

[13] A kölcsönszerződés megkötését közel két hónappal megelőzően a hiteligénylők által aláírt nyilatkozat kifejezetten felhívta a figyelmet arra, hogy a forint és a választott idegen deviza átváltási aránya, árfolyama a napi piaci mozgások hatására változhat, egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás, emelkedés pedig az adósoknak előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás ellenértéke: a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztőrészleteinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forintösszeg szükséges, tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell a megfelelő devizanemre átváltva felhasználni.

[14] A szerződés VII. pontjából megállapíthatóan az adósok tudomásul vették, hogy az árfolyamváltozás hatással lehet fizetési kötelezettségük mértékére, erről őket az alperes tájékoztatta, továbbá arról is, hogy jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet, ha a kölcsön devizanemének forintárfolyama jelentősen változik.

[15] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján megállapította, hogy a felperesek a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapták, amelyből egyértelműen felismerhető volt számukra, hogy az árfolyamváltozás lehetősége fennáll, a rájuk nézve kedvezőtlen változásnak nincsen felső határa, ezáltal az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őket terheli.

[16] A felperesek nem tudták bizonyítani, hogy a fenti kockázatfeltárással ellentétben szóban azt a tájékoztatást kapták, hogy az árfolyam legfeljebb 3-5%-kal változhat, és így az árfolyamváltozás nem fog észrevehető változást eredményezni a törlesztőrészleteikben. Ezt ugyanis sem a hitelközvetítő tanú³, sem a banki ügyféltanácsadó, tanú¹ tanúvallomása nem támasztotta alá, a kihallgatott tanúk a konkrét ügyre nem tudtak visszaemlékezni. tanú² fiókvezető a többszöri idézés és a kiszabott pénzbírság ellenére sem jelent meg a tárgyaláson.

Az ő és tanúl ismételt idézésétől eredmény már nem volt várható, ezért azt az elsőfokú bíróság mellőzte.

[17] Az egyéb érvénytelenségi okokkal kapcsolatban az elsőfokú bíróság a DH2 törvény 37. § (1) és (3) bekezdése alapján úgy tekintette, hogy a felperesek a megállapítás iránti kereseti kérelmeiket nem tartják fenn, mert nem jelölték meg, hogy a bíróság pontosan milyen módon nyilvánítsa érvényessé a szerződést, illetve nem terjesztettek elő összességében is megjelölt, határozott kereseti kérelmet.

[18] Rögzítette ugyanakkor, hogy hivatalból sem észlelt érvénytelenséget. A szerződés I. pontjában ugyanis a felek meghatározták az alperes által rendelkezésre bocsátott kölcsönösszeget a kirovó pénznemben, a szerződés III. pontja tartalmazza az induló éves kamatlábat (5,99%) és a teljes hiteldíjmutatót, az I. és IV. pont a törlesztőrészletek számát és összegét. A szerződésnek nem érvényességi kelléke, hogy akár naptárszerű megjelöléssel, akár más, egyértelmű meghatározással megadja az irányadó átszámítási időpontot. Ez utóbbi ugyanis – a felek eltérő rendelkezésének hiányában – ipso iure a folyósítás napjában rögzül az r.Ptk. 231. § (2) bekezdése szerint. Az irányadó átszámítási árfolyamot utóbb egyébként is rendezte a jogalkotó, így a szerződés érvénytelensége az r.Hpt. 213. § (1) bekezdésében megjelölt okokból nem állapítható meg.

[19] A törlesztés során alkalmazott árfolyammal és a szerződés egyoldalú módosításával kapcsolatos részleges semmisségi okokat a DH1 törvény megszüntette, így amiatt a szerződés érvénytelensége már nem volt vizsgálható. A jogszabály szerinti elszámolás megtörtént, majd az alperes a felperesek tartozását forintosította. Nem helytálló tehát a felperesek azon hivatkozása, mely szerint az alperes tisztességtelen és jóerkölcsbe ütköző módon nem változtatta át a felperesek tartozását forintra. A szerződés utólagos módosítása, illetve annak esetleges hiánya egyébként sem lehet a szerződés érvénytelenségének oka. A 6/2013. PJE határozat értelmében a deviza alapú kölcsönből is pénztartozás keletkezik, ami a lehető legfajlagosabb szolgáltatás, annak teljesítése lehetetlenülni sem tud akkor sem, ha az adósok helyzete kedvezőtlenül változik meg. A felek ügyleti akarata kölcsönszerződést és nem tőzsdei befektetést tükröz, a felperesek semmilyen pénzösszeget nem helyeztek el befektetési céllal az alperesnél.

[20] Az ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a keresetükben megjelölt okokból a szerződés érvénytelenségének megállapítását. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérték annak rögzítésével, hogy a Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 19-ei állásfoglalása I. számítási módja alapján a felperesek tartozása 2014. április 10-én 11.486.594 forint.

[21] Az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselése körében hangsúlyozták, hogy az alperes nem tett eleget kockázatfeltárási kötelezettségének, ami sérti az r.Hpt. kifejezetten

fogyasztóvédelmi szándékú 203. § (6) és (7) bekezdését, valamint az r.Ptk. 4. §-át és 205. § (3) bekezdését.

[22] tanúl tanúvallomása ellentmondásos volt, azt állította ugyan, hogy „a legmesszebb menőig” tájékoztatást nyújtott az árfolyamkockázatról, annak tartalmára mégsem emlékezett, vallomásából nem állapítható meg, hogy az árfolyam korlátlan emelkedésének lehetőségére felhívta-e a figyelmet. Állították a felperesek, hogy kb. 5%-os mértékű változás lehetőségéről kaptak tájékoztatást.

[23] A kockázatfeltáró nyilatkozatból nem derül ki, hogy milyen esetben és milyen arányban emelkedhetnek a törlesztőrészek, és az sem világos, hogy mi a jelentős mérték. Az írásbeli tájékoztatás nem helyettesíti a hitelező azon kötelezettségét, hogy szóban is felhívja a figyelmet az ügylet kockázataira. Megfelelő tájékoztatás után a felperesek nem írták volna alá a kölcsönszerződést. A kockázatfeltáró nyilatkozat csak a tájékoztatás megtörténtének nyugtázását jelenti, a részletes szóbeli tájékoztatást nem teszi mellőzhetővé. A felpereseket ezért csak a szerződéskötéskor szóban kapott tájékoztatás szerinti árfolyamemelkedés terhelheti, a megtévesztő tájékoztatás tisztességtelen. A 2001-től érvényben lévő intervenció sáv garantálta, hogy 15%-ot meghaladó változás esetén az állam beavatkozik, a bankok azonban nem hívták fel a figyelmet az intervenció sáv eltörlésére. Az alperes nem becsülhette meg az árfolyamváltozás mértékét, de az általa nyújtott szolgáltatás jövőbeli árát befolyásoló információkat meg kellett volna osztania a felperesekkel. A felperesek a kockázatfeltáró nyilatkozat aláírásával pusztán azt vették tudomásul, hogy a törlesztőrészlet változhat, ez a tájékoztatás pedig nem felel meg a 2/2014. és a 6/2013. Polgári jogegységi határozatokban, illetve az EUB C-51/17., C-26/13., C-96/14., C-118/17. számú határozataiban megfogalmazott követelményeknek.

[24] Számos eseti döntésre is hivatkoztak, hangsúlyosan a BDT2019. 4090 számú határozatra és az abban megfogalmazott követelményekre, illetve a Fővárosi Törvényszék 7.G.41.628/2016/46. számú ítéletére.

[25] Álláspontjuk szerint a szerződés az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontja alapján is semmis. A felperesek részére forintösszeget folyósított az alperes, így ez a kölcsön összege, ezt azonban a szerződés forintban nem, csak svájci frankban rögzít. A kölcsönszerződés nem tartalmazza, hogy a kölcsönösszeget milyen árfolyammal kell számolni és azt sem, hogy az alperes által alkalmazott napi több árfolyamból melyiket kell figyelembe venni. Az alperes ráadásul egyoldalúan, átláthatatlan módon változtathatta az árfolyamokat, ami jóerkölcsbe ütközést is megvalósít. A szerződés aláírásakor nem ismert a folyósítás időpontja, így az alkalmazandó árfolyam sem. Ugyanez igaz a törlesztőrészek meghatározására, az ügyleti kamatra, a THM-re és a költségek mértékére is, melyek mind csak tájékoztató jellegűek az okiratban, mivel nem ismert az irányadó árfolyam. A kölcsönszerződés III.3. pontja nem felel meg a kamat és a költségek pontos meghatározására vonatkozó törvényi követelménynek sem. Ebben a körben is eseti döntések indokolását idézték.

[26] Az elsőfokú eljárásban kifejtetteket megismételve állították, hogy a szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányul, mert az árfolyamkülönbséget tőkésítik, ami megtöbbszörözi a tartozás összegét. Az árfolyamok kedvezőtlen változása indokoltá tette volna a tartozás átváltását forintra, mert a megemelkedett részletek veszélyeztették a felperesek törlesztési képességét. Ennek elmulasztásával az alperes megsértette az r.Ptk. 4. §-át, ami jóerkölcsebe ütközést is eredményez. A perbeli ügylet nem minősül kölcsönszerződésnek, hanem valójában pénzüpiaci, tőzsdei befektetésre irányul, ahol minden kockázat a felpereseké. Ez szintén jóerkölcsebe ütközésre vezet.

[27] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az általa alkalmazott kockázatfeltáró nyilatkozat világos és érthető. A döntés összhangban van – pl. a BH2019. 84 számon közzétett eseti döntésben is megjelenő – töretlen kúriai gyakorlattal is. A felperesek által hivatkozott BDT2009. 4090 számú döntvény nem tükrözi a bírósági gyakorlatot, az egyéb eseti döntések pedig az eltérő tényállásra tekintettel nem relevánsak.

[28] Az r.Ptk. 209. § (4) bekezdésének felperesek által hivatkozott szövege – amely szerint az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető – 2009. május 22-én lépett hatályba, a korábban megkötött szerződésekre ez a rendelkezés nem alkalmazható. Ha a tájékoztatás nem történt meg, vizsgálható ugyan a feltétel tisztességtelensége, de ez nem jelenti azt, hogy a kikötés szükségképpen tisztességtelen. Az r.Ptk. 209. § (1) bekezdésének konjunktív tényállási elemei pedig nem valósultak meg, mert a kikötés nem egyoldalú, nem indokolatlan, nem hátrányos és nem sérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét sem.

[29] A fellebbezés alaptalan.

[30] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, a tényállást helytállóan állapította meg, és abból helyes jogi következtetést vont le. Az irányadó jogszabályokat, a Kúria jogegységi határozatait és az EUB értelmező ítéleteit is helyesen alkalmazta, így döntésével és kifejtett indokaival – a DH2 törvény 37. §-ával kapcsolatos megállapítás kivételével – az ítéltábla egyetértett.

[31] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét ezért annak helyes indokaira utalva, az r.Pp. 254. § (3) bekezdése alapján hagyta helyben. A fellebbezés tartalmára utalva mindössze az alábbiakra mutat rá.

[32] Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás megfelel a Kúria 6/2013. és 2/2014. Polgári jogegységi határozatában, illetve az EUB irányadó ítéleteiben foglalt követelményeknek. Téves az a felperesi álláspont, hogy az írásbeli tájékoztatás nem helyettesíti a szóbeli kockázatteltártást, és csak utóbbi teheti világossá és érthetővé az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltételt. A hitelező bármilyen formában eleget tehet tájékoztatási kötelezettségének, az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése, illetve a 2/2014. Polgári jogegységi határozat pedig éppen az írásbeli kockázatteltártó nyilatkozat útján történő tájékoztatást tekinti elsődlegesnek. A jogegységi határozat értelmében ugyanis, ha a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatteltártó nyilatkozatot aláírta, akkor azt – az ellenkező bizonyításáig – úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie. Ha tehát az adós által aláírt kockázatteltártó nyilatkozat megfelelő tartalmú, nincs szükség semmilyen további szóbeli tájékoztatásra. Nem volt ezért jelentősége annak, hogy tanúl szóban bemutatta-e részletesen az árfolyamkockázatot. A szóbeli tájékoztatásnak csak akkor lett volna jelentősége, ha a fogyasztó az árfolyamváltózás várható alakulásáról, maximális mértékéről a pénzügyi intézmény képviselőjétől szóban konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlannak bizonyult tájékoztatást kapott volna. A felperesek állították ugyan, hogy legfeljebb 5%-os mértékű változás lehetőségéről informálták őket, ezt azonban egyik tanú vallomása sem támasztotta alá.

[33] Tévesen hivatkoztak a felperesek arra, hogy a tájékoztatásból nem derül ki, milyen esetben és milyen arányban változhatnak a törlesztőrésztletek. A kockázatteltártó nyilatkozat ugyanis a második bekezdésben arra hívja fel a figyelmüket, hogy egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltózás előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Az „előre nem látható”, illetve „előre ki nem számítható” többletköltség az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára éppen azt jelzi, hogy a változás – és ezáltal a tehernővekedés – bármekkora lehet, felső határa nincs. A hetedik bekezdés rögzíti, hogy a bank nem vállalja át a többletterhet, ezzel nyilvánvalóvá teszi a fogyasztó számára, hogy a korlátlan kockázatot kizárólag ő viseli.

[34] A szerződés VII.2. pontja azzal, hogy jelentős árfolyamváltózásról és jelentős árfolyamkockázatról szól, nem szab korlátot a fogyasztót terhelő kockázatnak, hanem arra hívja fel a figyelmet, hogy nem csak jelentéktelen változás és tehernővekedés képzelhető el, hanem olyan mértékű, ami már súlyos gazdasági következtményekkel járhat az adósokra nézve. Ez összhangban van az EUB C-51/17. számú ítéletében megfogalmazott követelménnyel, amely szerint a tájékoztatás alapján a fogyasztónak értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következtményeit is. A tájékoztatás negyedik bekezdéséből az is világosan kitűnik, hogy az árfolyamváltózás nem pusztán a törlesztőrésztleteket, hanem magát a tőketartózást is növeli.

[35] Nem szükséges az adós számára bemutatni a jövőbeli árfolyammozgásokat befolyásoló körülményeket sem. Ilyen jellegű makrogazdasági ismereteket nem kell nyújtania a hitelezőnek, és ez nem is növelné a feltétel átláthatóságát. Az árfolyamok jövőbeli mozgása nem látható és nem becsülhető előre, éppen ebből ered az árfolyamkockázat. A 6/2013. Polgári jogegységi határozat értelmében a tájékoztatásnak ki kellett terjednie az árfolyamváltózás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrésztletekre, a

tájékoztatási kötelezettség azonban nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Az intervenció sávval kapcsolatban sem terhelte ezért tájékoztatási kötelezettség az alperest, annak megszüntetésére pedig a perbeli szerződés megkötését követően került sor, így arra értelemszerűen nem is hívhatta fel a felperesek figyelmét.

[36] A felperesek által idézett – részben alsóbb fokú bíróságok által, részben eltérő tényállású ügyekben született – eseti döntések nem voltak irányadók a perbeli jogvita elbírálása során. Helytállóan hivatkozott viszont az alperes a BH2019. 84 számon közzétett eseti döntésre, amelyben a Kúria megfelelőnek minősítette a perbelivel egyező tartalmú tájékoztatást, és ezt a gyakorlatot tükrözi a Gfv.VII.30.220/2020/6. számú ítélet is.

[37] A Győri Ítéltábla a BDT2019. 4090 számon közzétett eseti döntésben – ellentétben a felperesek értelmezésével – nem a tájékoztatás minimális követelményeit határozta meg általános jelleggel, hanem rögzítette, hogy az adott esetben milyen tartalmú és részletességű tájékoztatást kapott a fogyasztó, amit aztán megfelelőnek minősített. Nem szükséges tehát táblázatos formában bemutatni az árfolyamváltozás mechanizmusát, illetve a kamatszintek várható változására vonatkozó prognózist. Az EUB egyik ítélete sem fogalmaz meg táblázatos vagy grafikonos ábrázolásra vonatkozó formai követelményeket. A külön okiratba foglalt, már a címében is a devizában történő finanszírozás kockázataira utaló tájékoztató táblázatok nélkül is kellően figyelemfelhívó jellegű, tartalmában pedig teljes mértékben megfelel a jogszabályi követelményeknek, valamint az EUB és a Kúria által meghatározott kritériumoknak.

[38] Az adósok így nem pusztán az árfolyamkockázat tényéről és mechanizmusáról, hanem annak jelentőségéről, lehetséges súlyos gazdasági következményeiről is megfelelő tájékoztatást kaptak, ezért a kockázat adósok általi viselését előíró szerződési feltételeket helytállóan minősítette világosnak és érthetőnek az elsőfokú bíróság, tisztességtelenségük ezért nem volt vizsgálható.

[39] Az r.Hpt. 213. §-a alapján előterjesztett kereset kapcsán az ítéltábla nem osztja az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a felperesek nem terjesztettek elő a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésének megfelelő kereseti kérelmet. A felperesek ugyanis összességükben megjelölték a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kérelmüket, amit többször, utoljára a 74. sorszám alatti beadványukban pontosítottak. Nincs jelentősége annak, hogy valamennyi érvénytelenségi ok esetében ugyanazt a jogkövetkezményt és elszámolási módszert kérték alkalmazni, mert ez a kereset érdemi elbírálása körébe tartozó kérdés. Az esetlegesen téves elveken nyugvó, vagy számszakilag hibás elszámolás előterjesztése nem adhat alapot a DH2 törvény 37. § (3) bekezdése szerinti jogkövetkezmény alkalmazására.

[40] Az elsőfokú bíróság ennek ellenére érdemben megvizsgálta, hogy a szerződés megfelel-e az r.Hpt. 213. §-a felperesek által hivatkozott előírásainak, illetve egyéb okból

érvénytelen-e, így ítélete érdemben felülbírálható volt ebben a körben is. Az ítéltábla maradéktalanul egyetért az elsőfokú bíróság indokolásával abban, hogy a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg az r.Hpt. 213. §-a alapján sem, és erre vonatkozóan a fellebbezés sem tartalmazott új érveket.

[41] A kölcsön összegét egyértelműen rögzíti a szerződés I.1. pontja 79.415 svájci frankban. Amint arra a Kúria az 1/2016. Polgári jogegységi határozatában rámutatott, a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés konstrukciója a teljesítés – ideértve mind a folyósítást, mind a törlesztést – körében szükségessé teszi a kirovó pénznemben meghatározott összeg lerovó pénznemre, illetve a lerovó pénznemben kifejezett összegek kirovó pénznemben kifejezett összegre történő átszámítását. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy az r.Ptk. 231. § (2) bekezdése értelmében a lerovó pénznemtől eltérő pénznemben meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben levő árfolyam alapulvételével kell átszámítani. Ez a szabály diszpozitív, ami a felek eltérő rendelkezése hiányában a szerződés részévé válik.

[42] A szerződésből egyértelműen, az adósok által kikényszeríthetően kitűnik a folyósítás időpontja, amire a bank a folyósítási feltételek teljesülésétől számított 8 napon belül volt köteles. A szerződés eltérő rendelkezése hiányában az r.Ptk. 231. § (2) bekezdése alkalmazandó, így semmilyen további előírásra nem volt szükség. A folyósítandó forintösszeget nem kellett – és a konstrukcióból adódóan nem is lehetett – a szerződésben rögzíteni, hiszen az csak a folyósítás napján válik kiszámíthatóvá a szerződés adatai alapján. Ez maradéktalanul megfelel az 1/2016. Polgári jogegységi határozat követelményeinek.

[43] A szerződés III.1. pontja világosan tartalmazza a teljes hiteledíjmutató mértékét. A THM esetleges téves feltüntetése pedig a 6/2021. Polgári jogegységi határozat értelmében nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét.

[44] A III.3. pontból világosan kitűnik az ügyleti kamat mértéke is. Az adat pusztán azért „tájékoztató jellegű”, mert az adós kamatfizetési kötelezettsége nem a szerződés megkötésekor, hanem a folyósításkor keletkezik. Ekkor viszont már a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapított érték lesz irányadó, a Hirdetmény pedig a VIII.13. pont értelmében a szerződés része. A kamat ilyen módon történő meghatározása összhangban van az 1/2016. Polgári jogegységi határozatban kifejtett jogértelmezéssel. Eszerint ugyanis a kölcsönszerződés akkor felel meg a r.Hpt. 213. § (1) bekezdésében felsorolt tartalmi követelményeknek, ha a szerződés, illetve az annak részét képező általános szerződési feltételek együttesen tartalmazzák az ott előírtakat.

[45] A IV.2. és a IV.4. pont rögzíti mindhárom törlesztőrészlet, továbbá a havonta fizetendő kamat összegét svájci frankban, a törlesztések időpontját, valamint – forintban történő fizetés esetére – az irányadó árfolyamot. A törlesztőrészletek összege így a kölcsön

összegéhez hasonlóan egyértelműen, az 1/2016. Polgári jogegységi határozatnak megfelelően meghatározott.

[46] A szerződés tárgya és tartalma alapján helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felek között fogyasztói kölcsönszerződés jött létre, nem pedig befektetési ügylet. Az alperes ugyanis meghatározott pénzösszeg felperesek rendelkezésére bocsátását, a felperesek pedig annak visszafizetését vállalták az r.Ptk. 523. §-a szerint. Az EUB a C-312/14. számú ítéletében kimondta, hogy a 2004. április 21-ei 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikk (1) bekezdésének 2. pontját akként kell értelmezni, hogy – a kérdést előterjesztő bíróság által végzendő vizsgálattól függően – nem tekinthetők e rendelkezés értelmében befektetési szolgáltatásnak vagy tevékenységnek az egy hitelintézet által az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, devizaalapú kölcsönszerződés rendelkezései értelmében végrehajtott egyes olyan árfolyamműveletek, amelyek során a kölcsön összegét a deviza folyósítás időpontjában alkalmazandó vételi árfolyama alapján rögzítik, és a törlesztőrészek összegét e devizának az egyes törlesztőrészek számítása időpontjában alkalmazandó eladási árfolyama alapján határozzák meg.

[47] Ezzel egyezően fejtette ki a Kúria a 6/2013. Polgári jogegységi határozatban, hogy a befektetési szolgáltatási tevékenység eredményeként kötött szerződések körébe a deviza alapú kölcsönök tipikus esetben nem tartoznak, kivéve, ha a deviza alapú hitel egyben befektetési hitel. Befektetési hitel kivételével, a deviza alapú kölcsön nyújtása során a pénzügyi intézmény pénzt biztosít az adós számára nevesített vagy nem nevesített célra, ezzel szemben befektetési szolgáltatási tevékenység esetén a befektetési szolgáltató az ügyfél pénzével végez pénzügyi eszközre vonatkozó különböző műveleteket.

[48] A szerződés nem irányul lehetetlen szolgáltatásra sem, az elsőfokú bíróság ebben a körben is helyesen utalt a 6/2013. Polgári jogegységi határozatra.

[49] Az alperesnek sem jogszabály, sem a szerződés alapján nem volt kötelezettsége, hogy a kölcsöntartozást forintra váltsa, de egy ilyen kötelezettség esetleges megszegése egyébként sem okozhatja a szerződés érvénytelenségét.

[50] A fellebbezés így ebben a körben sem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az r.Pp. 253. § (2) bekezdése – és helyes indokai – alapján helybenhagyta.

[51] A felpereseket a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 78. § (1) bekezdése és 82. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelezte a jogi képviselővel eljáró alperes másodfokú perkiöltségének megfizetésére, melynek összegét a jogi képviselő által kifejtett tevékenység figyelembevételével mérlegeléssel, a másodfokú eljárás kisebb

munkaterhe alapján állapította meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint.

[52] A felperesek a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek megfizetni az illetékfeljegyzési joguk folytán feljegyzett – a per tárgyának 11.486.594 forintos összegére figyelemmel megállapított – fellebbezési illetéket.

Budapest, 2021. szeptember 22.

dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Csonka Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: